

Οι συνέπειες της Βιομηχανικής Επανάστασης ήταν πολλές και ποικίλες

- 1. Αύξηση του πληθυσμού:** Προκαλείται από τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Παρατηρείται *εσωτερική μετανάστευση* προς τις βιομηχανικές πόλεις και *εξωτερική μετανάστευση* σε ΗΠΑ, Καναδά και Αυστραλία.
- 2. Κοινωνικοί μετασχηματισμοί:** Τα κοινωνικά δεδομένα αλλάζουν γιατί:
 - ⇒ **Οι αστοί** γίνονται πλέον η κυρίαρχη τάξη. Διακρίνονται σε μεγαλοαστούς (βιομήχανοι, μεγαλέμποροι, τραπεζίτες), μεσοαστούς (βιοτέχνες, ελεύθεροι επαγγελματίες) και μικροαστούς (δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι).
 - ⇒ **Οι αριστοκράτες – μεγαλογαιοκτήμονες** παραμένουν ισχυροί στις περιοχές που δεν έχει προχωρήσει η εκβιομηχάνιση (ανατολική και μεσογειακή Ευρώπη), ενώ παρακμάζουν στη Γαλλία.
 - ⇒ **Οι αγρότες** ζουν σε άθλιες συνθήκες, εκτεθειμένοι στις διαθέσεις των μεγαλογαιοκτημόνων ή μεταναστεύουν αναζητώντας μια καλύτερη τύχη.
 - ⇒ **Οι εργάτες**, άνδρες, γυναίκες και παιδιά, εργάζονται 12 με 16 ώρες την ημέρα με μισθούς πείνας, ζουν ανθυγιεινά και πεθαίνουν νέοι.
- 3. Αναπτύσσονται οι σοσιαλιστικές θεωρίες:** Γενικά προτάσσουν το κοινωνικό συμφέρον έναντι του ατομικού. Βασικοί εκπρόσωποί τους ο *Καρλ Μαρξ* και ο *Φρίντριχ Ένγκελς* που δημοσιεύουν το *Κομμουνιστικό Μανιφέστο* (1848) και το *Κεφάλαιο*. Υποστηρίζουν ότι το βασικό αίτιο της κοινωνικής αδικίας είναι η κατοχή των μέσων παραγωγής από λίγους αστούς. Η εργατική τάξη πρέπει να σχηματίσει το δικό της πολιτικό κόμμα, να ανατρέψει τον καπιταλισμό και να δημιουργήσει μια αταξική κοινωνία όπου δε θα υπάρχει εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.
- 4. Αναπτύσσεται ο συνδικαλισμός:** Κυριότερο αίτημα της εργατικής τάξης είναι η οκτάωρη εργασία. Μέσο διεκδίκησης γίνονται οι απεργίες. Σταθμός στην ιστορία του εργατικού κινήματος στάθηκε η *μεγάλη απεργία στο Σικάγο στις 1 Μαΐου του 1886* που πνίγηκε στο αίμα. Από τότε καθιερώθηκε η εργατική Πρωτομαγιά ως παγκόσμια ημέρα των εργατών. Επιτυχίες του εργατικού κινήματος ως το τέλος του 19^{ου} αιώνα, ήταν η μείωση των ωρών εργασίας σε δέκα, η δημιουργία ταμείων ασφάλισης και η καθιέρωση κατώτερων αμοιβών εργασίας μέσα από την υπογραφή συλλογικών συμβάσεων.
- 5. Η πολιτική οργάνωση των εργατών:** Το 1864 ιδρύεται η πρώτη *Διεθνής Ένωση Εργατών (1^η Διεθνής)* που διαλύεται το 1876. Το 1889 ιδρύεται η *2^η Διεθνής* με συμμετοχή κομμάτων που θεωρητικά δέχονταν το μαρξισμό. Ιδρύονται σε όλη την Ευρώπη σοσιαλιστικά και εργατικά κόμματα. Άλλα από αυτά υποστηρίζουν την άνοδο στην εξουσία μέσα από εκλογές και άλλα μέσα από επανάσταση.
- 6. Η γυναίκα χειραφετείται:** Εργαζόμενες στα εργοστάσια, πολλές γυναίκες αποκτούν οικονομική ανεξαρτησία και διεκδικούν πολιτικά δικαιώματα και κοινωνική χειραφέτηση. Τα αιτήματά τους θα αρχίσουν να δικαιώνονται στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα.